

EL PADRÓ GENERAL
D'HABITANTS
DE L'AJUNTAMENT
DE TÀRREGA
DE L'ANY 1936.
PRIMERS RESULTATS

Per Glòria Coma i Torres

13

Quantificar, classificar, agrupar la població, esdevé el pas previ necessari davant de qualsevol estudi històric que tingui com a punt de referència una zona geogràfica o un lloc determinat. En aquest sentit, una de les fonts més riques pels estudis d'història local o, millor dit, d'història localitzada són els padrons d'habitants que el Servei Central d'Estadística de la Generalitat de Catalunya elaborà l'any 1936 en tots els municipis de Catalunya.

El cens de població de l'any 1936 és, doncs, en el segle XX, el primer estudi oficial, rigorós i complet de la població catalana. Sortosament, a Tàrrrega conservem dins l'Arxiu Històric Comarcal els tres volums que formen aquest important padró on s'agrupen els 6.632 veïns que vivien l'any 1936 a la ciutat¹.

La sistematització de les dades que ens ofereix aquesta valuosa font, a través del tractament informàtic, ens permet obtenir una rica i abundant informació sobre la societat targarina dels anys trenta.

La intenció d'aquest article és explicar algunes de les possibilitats d'estudi que ens ofereix aquesta valuosa font a partir d'un programa de base de dades, així com els primers resultats. No vull, doncs, analitzar i interpretar, sinó només exposar els trets bàsics de la societat targarina dels anys trenta, això és, origen de la població, població activa i població dependent.

El padró general d'habitants de l'any 1936 de l'Ajuntament de Tàrrrega s'estructura per districtes i seccions de districte de la ciutat. Tal com s'observa en la il·lustració que complementa aquest escrit, en la padró es contemplen individualment, per casa habitada, les següents dades: l'adreça, el nom del propietari i el domicili, el nom complet de cada habitant de l'immoble, el parentiu establert amb el cap de família, el lloc de residència habitual, el sexe, la data de naixement, l'edat, l'estat civil, el lloc de naixement, les condicions de veïnatge (absent, transeünt, etc.), el temps de residència al municipi, l'ofici o professió, el patró per al qual treballa, el nivell d'alfabetització i la classificació veïnal.

El treball d'aquestes dades ens permet estudiar múltiples aspectes de la societat targarina dels anys trenta d'una forma interrelacionada. A banda dels aspectes més purament demogràfics, com el nombre d'homes i dones de la població, les piràmides d'edat, la fecunditat i l'estat civil, el padró ens descobreix també un conjunt de dades que esdevenen fonamentals per entendre l'estructura socio-econòmica de Tàrrrega. Partint de la secció i del carrer, de l'ofici i del règim de treball, podem establir el mapa socio-professional de la ciutat; de l'origen de la població i dels anys de residència coneixem les principals etapes d'immigració i els principals llocs originaris; del sexe, de la professió i de l'edat, el nivell d'ocupació de la població masculina i femenina i la mitjana d'edat. D'altra banda també podem saber el nivell d'alfabetització de la població, relacionat amb el sexe, l'edat i els grups professionals. Sens dubte les possibilitats són infinites i es podrien omplir llargues pàgines sobre les característiques d'un grup social determinat. Analitzem, però, resultats globals.

Tàrrrega era l'any 1936 una ciutat amb una població en ascens. La ciutat, que havia experimentat un creixement econòmic progressiu des de principis de segle, es convertí en un focus d'atracció de-

mogràfica important dins del seu entorn comarcal. L'any 1936 a Tàrrrega hi vivien 3.368 persones nascudes a la ciutat (el 50,78%) i 3.264 (el 49,2%), filles d'altres indrets. Els no-nascuts a Tàrrrega provenien, per ordre d'importància, de la comarca de l'Urgell (el 19,20%), de la resta de les comarques lleidatanes (el 16,63%), de la resta de Catalunya (el 8,11%), de la resta de l'Estat espanyol (el 4,84%) i de l'estranger (el 0,42%). A banda de les motivacions familiars com el matrimoni, la majoria de la població immigrada acudia a Tàrrrega atreta per la facilitat de treball que es generà dins els sectors del comerç, la indústria i les serveis, i davant les perspectives d'una economia rural agrària, limitada i en retrocés. D'aquesta manera, per grups de producció, la població activa es distribuïa de la següent manera (quadre núm. 1) ²:

Quadre 1
Distribució de la població activa de Tàrrrega per grups de producció el 1936

Grups de producció	Núm. persones	Índex
Agricultura	415	14,83
Ramaderia	47	1,68
Mines i pedreres	6	0,21
Tèxtil i confecció	173	6,18
Metal·lúrgica	188	6,72
Construcció	200	7,15
Fusta i suro	75	2,68
Química	11	0,39
Cuiros i pells	10	0,35
Calçats	70	2,50
Terrisseria i ceràmica	26	0,92
Gràfiques	33	1,17
Alimentació	135	4,82
Artístiques i científiques	6	0,21
Transports	129	4,61
Comerç	387	13,83
Aigua, llum, gas	32	1,14
Administració local	46	1,64
Administració estatal	11	0,39
Administrativa	116	4,14
Telèfons	7	0,25
Servei domèstic	182	6,50
Hostaleria	66	2,35
Pr. liberals	12	0,42
– Mèdiques i sanitàries	19	0,67
Ensenyament	45	1,60
Barbers i perruquers	42	1,50
Altres	141	5,04
No específica	46	1,64
Absents	30	1,07
Aturats	91	3,25
Total	2.797	100

D'acord amb aquestes dades, Tàrrrega se'ns presenta com una ciutat dedicada majoritàriament als sectors terciari i secundari, essent el comerç un dels sectors més representatius de la població, seguit de la construcció, la metal·lúrgica, el tèxtil i la confecció.

Quant a la població dependent, aquesta supera en bona mesura la població activa. Sens dubte, la inclusió dins d'aquest grup de les mestresses de casa contribueix a augmentar el nombre de persones dins la qualificació de dependents. Exposem algunes dades sobre aquest grup social: la població femenina treballadora major de 14 anys suposa només el 12,91% de la població total dins d'aquest grup d'edat. Aquesta és majoritàriament soltera (el 91,49%), empleada en el servei domèstic (180 persones) i la mitjana d'edat no supera els 22 anys. Amb tot, el conjunt de la població dependent la formen els següents grups (quadre núm. 2):

Població no-escolaritzada	– de 0 a 5 anys	414
	– de 6 a 14 anys	61
Població escolaritzada	–de 0 a 5 anys	211
	– de 6 a 14 anys	858
Estudiants majors de 14 anys		63
Mestresses de casa majors de 14 anys		2.016
Militars		18
Eclesiàstics i religiosos		67
Invàlids		18
Jubilats		97
Absents		12
Total		3.835

El segon grup important de la població dependent està format pels menors de 14 anys, dels quals, a partir de 6 anys, la majoria assisteix a l'escola (93,36%).

Amb aquestes dades, no ens és difícil imaginar el perfil social de la Tàrrrega dels anys trenta. Sens dubte però, aquestes són insuficients i es fa necessari ampliar, aprofundir, matisar i comparar altres resultats. Es fa necessària també una interpretació profunda i global que no hem pretès de fer en aquest article.

-
1. Agraïxo a En Joan Novell i Balagueró les orientacions que em donà per al buidat i l'estudi de les dades del padró d'habitants de Tàrrrega. M'hagués estat molt més difícil sense la informació que ell m'aportà. També agraïxo a Víctor Breton i a Antoni Jové, professors de l'Estudi General de Lleida, l'ajut que em brindaren pel tractament informàtic de les dades.
  2. A banda del padró, existeix dins l'Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega, una altra font històrica molt rica per estudiar l'estructura ocupacional de Tàrrrega als anys trenta. Ens referim al Cens Social de l'Associació de Contribuents (entitat patronal), on es contempla totes les indústries i comerços de Tàrrrega, amb el número d'obrers i la professió, que formaven part d'aquesta entitat patronal.

Exemple d'un full d'inscripció del Padró general d'habitants de Tàrrrega de l'any 1936.

Districte *Unic* Secció *2a*
 Grup _____
 Entitat de població _____
 Caseriu de _____
 Casa o estada disseminada n.º _____

Ajuntament de Tàrrrega

Padró General d'Habitants

Any 1936

Carrer *San Agustí*
 Casa núm. *32* pis *1a*
 Propietari de la finca: Sr. *Antoni Costa*
100 Callers que habita a *San Agustí* n.º *32-1a*

FULL D'INSCRIPCIÓ que, per a formar el Padró municipal presenta *Antoni Costa Poladères* com a cap de família de totes les persones que la formen, presents o temporalment absents, que habiten a la seva casa el *dia 30 d'Abre del 1936.*

N O M	COGNOMS		RESIDENCIA LEGAL Lloc on es fa la seva residència com a veí o domiciliat	SEXE	DATA DEL NAIXEMENT	EDAT	ESTAT CIVIL	LLOC DEL NAIXEMENT		Nacionalitat (Si és estranger, indicar el país)	Indicador de l'edat que es porta comptant des de l'últim cens de 1926	OFICI (i PROFESSION)	PAREU PER AL QUAL ES TREBALLA	Estat de família	Estat de matrimonial	Estat de solter
	PATERN	MATERN						MUNICIPAL	PROVINCIAL (Si és a l'estranger, indicar el país)							
<i>Antoni</i>	<i>Costa</i>	<i>Poladères</i>	<i>cap</i>	<i>Barrega</i>	<i>Lleida</i>	<i>m</i>	<i>14 gener 1887</i>	<i>55</i>	<i>casat</i>	<i>Tolmeiga Lleida</i>	<i>-</i>	<i>Propietari</i>	<i>-</i>	<i>Veí</i>	<i>Veí</i>	<i>Veí</i>
<i>Josepa</i>	<i>Bergada</i>	<i>Salak</i>	<i>esposa</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	<i>F</i>	<i>20 Maig 1881</i>	<i>54</i>	<i>casat</i>	<i>"</i>	<i>-</i>	<i>Esposa</i>	<i>-</i>	<i>Domesticada</i>	<i>Domesticada</i>	<i>Domesticada</i>
<i>Josep</i>	<i>Costa</i>	<i>Bergada</i>	<i>fill</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	<i>m</i>	<i>2 Juliol 1902</i>	<i>29</i>	<i>solter</i>	<i>"</i>	<i>-</i>	<i>Escolt</i>	<i>-</i>	<i>Veí</i>	<i>Veí</i>	<i>Veí</i>
<i>Migela</i>	<i>Costa</i>	<i>Bergada</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	<i>F</i>	<i>18 febrer 1914</i>	<i>21</i>	<i>soltera</i>	<i>"</i>	<i>-</i>	<i>Escolt</i>	<i>-</i>	<i>Veí</i>	<i>Veí</i>	<i>Veí</i>
<i>Antoni</i>	<i>Costa</i>	<i>Bergada</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	<i>"</i>	<i>m</i>	<i>6 febrer 1918</i>	<i>18</i>	<i>solter</i>	<i>"</i>	<i>-</i>	<i>Escolt</i>	<i>-</i>	<i>Domesticat</i>	<i>Domesticat</i>	<i>Domesticat</i>

L'Agent repartidor.

Josep Ribalta

El Cap de casa.

Antoni Costa

Serán castigats amb les penes d'arrest major i multa de 125 a 1.250 pessetes els que, desobrint l'Autoritat, es neguin a omplir o tornar, en la forma previnguda, els fulls d'inscripció, o induixin o cooperin a igual desobediència per part d'altres.
 Serán castigats com a reus de falses, amb subjecció a les lleis d'elles, els que no deixessin en cada casa persona autoritzada per a tornar el full d'inscripció, ni el lliuressin a l'Autoritat en el termini assenyalat. 2.ª Els que en la redacció dels mateixos fulls manquessin la veritat, amagant-la, alterant-la o cometessin qualsevol inexactitud maliciosa.